

Takauksen myöntäminen Vestia Oy:lle Ylivieskan jätekeskuksen vesienkäsittelyjärjestelmän parantamiseen

Kaupunginhallitus 01.04.2025 § 110
511/02.05.06/2025

Valmistelija talousjohtaja Joonas Yliluoma

Viime vuonna olleen vaikean tulvatilanteen vuoksi kaupunki on viestinyt Ylivieskan kaupungin osakkuusyhtiö Vestia Oy:lle, että sen tulee kehittää jätekeskusalueen vesien käsittely- ja tasauskapasiteettia. Vestia Oy onkin tehnyt 11.3.2025 seuraavan takauspyynnön Ylivieskan kaupungille:

”Suotovesien käsittelyrakennuksen ja viivästysaltaan rakentamiseen liittyvän rahoitustarpeen takauspyyntö

Vestia Oy:n tavoitteena on kehittää Ylivieskan jätekeskuksen suotovesien käsittelyjärjestelmää vastaamaan tämän hetken ympäristövaatimuksia. Kunnalliseen jätehuoltoon liittyvien infrakehityshankkeiden investointirahoitus on yhtiön tekemän linjauksen perusteella toteutettu Kuntarahoitus Oyj:ltä haettavilla lainoituksilla. Kuntarahoitusta käyttämällä pystytään säilyttämään yhtiöllä tällä hetkellä oleva hyvä maksuvalmius, joka turvaa omistajakuntien alueella tehtävän yhdyskuntajätehuollon jatkuvuuden. Rahoituksen osalta yhtiö tekee Kuntarahoitukselle lainahakemuksen.

Kuntarahoituksen myöntämän investointilainan edellytyksenä on kunnan täysimääräinen (100 %) omavelkainen takaus. Lisäksi kuntien takauskeskuksesta annetun lain asettamien kriteerien mukaan rahoitus myönnetään toimijalle, joka harjoittaa kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä julkisia palvelutehtäviä tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja tai muita kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi. Vestia Oy tuottaa omistajakuntiansa puolesta jätelain 32 §:n edellyttämät jätehuoltopalvelut.

Kuntarahoituksen asettamien edellytysten täytyessä Vestia Oy hakee Ylivieskan kaupungilta takausta Vestian jätekeskuksen alueelle rakennettavan suotovesien käsittelyrakennuksen ja viivästysaltaan investoinnin edellyttämään lainaan. Lainamäärä, jolle takausta haetaan, on suuruudeltaan yhteensä miljoonakolmesataatuhatta (1 300 000) euroa. Vestia Oy:n osakassopimuksen mukaisesti osakaskunnilla on oikeus periä enintään 0,5 %:n vuosiprovisio yhtiölle takaamastaan velkamäärästä. yhteistyöterveisin,

Olavi Soinio, toimitusjohtaja, Vestia Oy”

Kuntalain 129 §:n mukaan lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antaminen: *”Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölain (624/2006) 12luvussa eikä osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa. (21.5.2021/419)*

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisökuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain (390/2015), kuntienkulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019), museolain (314/2019), esittävän taiteen edistämistä annetun lain (1082/2020) tai nuorisolain mukaisen tehtävinedistämiseen. Takauksen ja muun vakuuden antamisen edellytyksistä on kuitenkin voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluvelvoitteeseen.

(21.5.2021/419) Sen estämättä, mitä edellä säädetään, kunta voi myöntää kilpailuilla markkinoilla toimivalle yritykselle lainan, mikäli lainan myöntämisen ehdot eivät sisällä julkista tukea, ts. myönnettävä laina ei sisällä korkotukea eikä muutakaan tukea ja lainan vakuudet ovat riittävät.”

Asiassa tulee huomioida myös EU:n valtiontuki säännökset. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sittemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02). Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakausta (kunnan takaus) ole valtiontukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
- takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Takausta ei saa missään tilanteessa vaarantaa kaupungin kykyä hoitaa lakisääteiset tehtävänsä. Takausta ei saa myöntää, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski.

Ylivieskan kaupunki on aiemmin taannut noin 887.000 euron verran Vestian lainoja, joista takausvastuuta oli 31.12.2024 jäljellä enää noin 121.000 euroa. Takausvastuu päättyy 2027.

Vestia on vakavarainen, eikä se ole maksuvaikeuksissa. Asiakastiedon laatima talous- ja taustatietoihin perustuva riskiluokitus on RL1 eli erittäin pieni riski.

Lainan takaus ei aiheuta merkittävää taloudellista riskiä Ylivieskan kaupungille. Takauksesta perittävä 0,5 %:n takausprovisio on markkinahintainen. Sääntelyn osalta ei ole estettä lainan 100 %:lle takaukselle.

Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunki myöntää jätekeskuksen vesienkäsittelyjärjestelmän parantamisen toteuttamiseksi takauksen Vestia Oy:n lainalle seuraavasti:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pankkilainan 100 %:n takaus pitkäaikaiselle enintään 1.300.000 euron lainalle 10 vuoden laina-ajaksi,2. Takausprovisio 0,5 % / vuosi kulloisestakin lainapääomasta,3. Kaupunki vaatii takaukselle vastavakuuksina yrityskiinnitykset parhaalla etuoikeudella.
Asian käsittely	<p>Asiantuntija kuultiin talousjohtaja Yliluomaa.</p> <p>Kaupunginjohtaja Sorvisto teki tarkentavan muutosesityksen pohjaehdotukseen kohtaan 1.: Pankkilainan 100%:n takaus pitkäaikaiselle enintään 1.300.000 euron tasaerälainalle 10 vuoden laina-ajaksi. Asia hyväksyttiin yksimielisesti.</p>
Päätös	<p>Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunki myöntää jätekeskuksen vesienkäsittelyjärjestelmän parantamisen toteuttamiseksi takauksen Vestia Oy:n lainalle seuraavasti:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pankkilainan 100 %:n takaus pitkäaikaiselle enintään 1.300.000 euron tasaerälainalle 10 vuoden laina-ajaksi,2. Takausprovisio 0,5 % / vuosi kulloisestakin lainapääomasta,3. Kaupunki vaatii takaukselle vastavakuuksina yrityskiinnitykset parhaalla etuoikeudella.